

Granskning av kommunens miljö- och klimatarbete i relation till Agenda 2030

Rapport

Karlskrona kommun

KPMG AB

2024-09-06

Antal sidor: 16 exklusive bilagor

Antal bilagor: 3

Karlskrona kommun

Granskning av kommunens miljö- och klimatarbete i relation till Agenda 2030

2024-09-06

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Bakgrund	4
2.1	Syfte, revisionsfrågor och avgränsning	4
2.2	Revisionskriterier	5
2.3	Metod	5
3	FN:s globala mål och Agenda 2030	7
3.1	Hållbarhetsdimensioner	7
3.2	Nationella miljömål	7
4	Resultat av granskningen	8
4.1	Organisation	8
4.2	Kommunövergripande styrning avseende miljö- och klimatarbetet	8
4.3	Ansvarsfördelning	11
4.4	Styrelse- och nämndspecifikt miljö- och klimatarbete	12
4.5	Uppföljning av miljö- och klimatarbetet	15
5	Samlad bedömning och rekommendationer	16
6	Bilagor	18
6.1	Bilaga A – Globala mål	18
6.2	Bilaga B – Sveriges miljömålssystem	18
6.3	Bilaga C - Ställningstaganden ekologisk hållbarhet	19

Karlskrona kommun

Granskning av kommunens miljö- och klimatarbete i relation till Agenda 2030

2024-09-06

1 Sammanfattning

KPMG har av Karlskrona kommuns förtroendevalda revisorer fått i uppdrag att översiktligt granska kommunens miljö- och klimatarbete utifrån den ekologiska dimensionen av Agenda 2030.

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsen, drift- och servicenämnden samt miljö- och samhällsbyggnadsnämnden säkerställt en ändamålsenlig styrning, kontroll och uppföljning av miljö- och klimatarbetet som dels går i linje med kommunfullmäktiges viljeinriktning, dels med den ekologiska dimensionen av Agenda 2030.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen, drift- och servicenämnden samt miljö- och samhällsbyggnadsnämnden delvis säkerställt en ändamålsenlig styrning, kontroll och uppföljning av miljö- och klimatarbetet som dels går i linje med kommunfullmäktiges viljeinriktning, dels med den ekologiska dimensionen av Agenda 2030.

Det finns processer som säkerställer en styrning och uppföljning som underbygger och möjliggör uppfyllnad av fullmäktiges klimatmål. Dock visar granskningen på flera utvecklingsområden såsom att stärka kravställan på nämnderna samt förtydligande kopplingen mellan verksamhetsmål och globala mål i verksamhetsplaneringen. Uppföljning i relation till hållbarhetsprogram och övriga planer och policys på området kan även stärkas.

I det följande redovisas våra bedömningar av respektive revisionsfråga per revisionsobjekt.

Finns det en ändamålsenlig styrning och ledning av kommunens arbete kopplat till den ekologiska dimensionen av Agenda 2030?	
Kommunstyrelsen och granskade nämnder	Delvis
Finns det en tydlig roll- och ansvarsfördelning avseende kommunens miljö- och klimatarbete?	
Kommunstyrelsen och granskade nämnder	Delvis
Har det upprättats detaljerade miljömål samt verksamhetsspecifika aktiviteter och åtgärder i enlighet med kommunens hållbarhetsprogram?	
Kommunstyrelsen	Nej
Granskade nämnder	Miljömål: Nej Aktiviteter: I allt väsentligt

Karlskrona kommun

Granskning av kommunens miljö- och klimatarbete i relation till Agenda 2030

2024-09-06

Finns det en tillfredställande intern kontroll och uppföljning av miljö- och klimatarbetet?	
Kommunstyrelsen och granskade nämnder	Delvis

För närmare beskrivning av bakgrunden till våra bedömningar hänvisar vi till respektive avsnitt i revisionsrapporten.

Utifrån våra iakttagelser och bedömningar rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Verka för att tydliggöra koppling mellan verksamhetsmål och de globala målen i Agenda 2030 i mål- och budget samt verksamhetsplanering
- Verka för att tydliggöra nämndernas ansvar och uppdrag inom området
- Tillse att detaljerade miljömål och konkretiserade aktiviteter som är av relevans för den egna verksamheten upprättas
- Tillse att konkretiserade handlingsplaner utifrån hållbarhetsprogrammet upprättas
- Verka för att utöka uppföljning av hållbarhetsprogrammets ställningstaganden i syfte att säkerställa att programmet bidrar till önskad effekt
- Tillse att mätning av indikatorer med relevans för hållbarhetsområdet införlivas i hållbarhetsredovisningen i syfte att kunna redogöra för vilken förflyttning som skett över tid

Vidare rekommenderar vi drift- och servicenämnden och miljö- och samhällsbyggnadsnämnden att:

- Tillse att detaljerade miljömål är av relevans för den egna verksamheten upprättas
- Tillse att konkretiserade handlingsplaner utifrån hållbarhetsprogrammet upprättas
- Tillse att mätning av indikatorer med relevans för hållbarhetsområdet införlivas i hållbarhetsredovisningen i syfte att kunna redogöra för vilken förflyttning som skett över tid

2 Bakgrund

KPMG har av Karlskrona förtroendevalda revisorer fått i uppdrag att översiktligt granska kommunens miljö- och klimatarbete utifrån den ekologiska dimensionen av Agenda 2030. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2024.

I september 2015 antog FN:s medlemsländer Agenda 2030, en utvecklingsplan med 17 övergripande mål vars syfte är att gemensamt bemöta globala utmaningar. Agendan utgörs av tre hållbarhetsdimensioner; ekonomisk, social samt ekologisk hållbarhet. För att bidra till genomförande av den sistnämnda antog Sveriges riksdag 1999 ett Miljömålssystem som består av ett övergripande generationsmål samt ett antal kvalitets- och etappmål på nationell nivå. Sedan 2002 anger även regeringsformen (1 kap. 2 §) att det allmänna, och därmed Sveriges kommuner, ska främja en hållbar utveckling som leder till en god miljö för nuvarande och kommande generationer. Kommunernas arbete är därmed väsentligt för att uppnå såväl globala som nationella hållbarhetsmål.

Kommunfullmäktige i Karlskrona kommun beslutade i april 2021 om Hållbarhetsprogram för Karlskrona kommun¹. Programmet fastslår att hållbarhetsarbetet berör hela kommunkoncernen och att hållbarhetsprogrammet ska integreras i samtliga nämnders budget och verksamhetsplan. Programmet ska följas upp kontinuerligt och i samband med ordinarie uppföljningar genom verksamhetsberättelser, delårsbokslut och årsbokslut.

De förtroendevalda revisorerna i Karlskrona kommun anser att det är angeläget att granska huruvida verksamheten bedrivs i enlighet med gällande direktiv avseende den ekologiska dimensionen av Agenda 2030 och fullmäktiges fastställda hållbarhetsprogram.

2.1 Syfte, revisionsfrågor och avgränsning

Granskningen har syftat till att bedöma om kommunstyrelsen och granskade nämnder säkerställt en ändamålsenlig styrning, kontroll och uppföljning av miljö- och klimatarbetet som dels går i linje med kommunfullmäktiges viljeinriktning, dels med den ekologiska dimensionen av Agenda 2030.

Granskningen har omfattat följande revisionsfrågor:

- Finns det en ändamålsenlig styrning och ledning av kommunens arbete kopplat till den ekologiska dimensionen av Agenda 2030?
- Finns det en tydlig roll- och ansvarsfördelning avseende kommunens miljö- och klimatarbete?
- Har det upprättats detaljerade miljömål samt verksamhetsspecifika aktiviteter och åtgärder i enlighet med kommunens hållbarhetsprogram?
- Finns det en tillfredställande intern kontroll och uppföljning av miljö- och klimatarbetet?

¹ Kommunfullmäktige 2021-04-29 § 71

Karlskrona kommun

Granskning av kommunens miljö- och klimatarbete i relation till Agenda 2030

2024-09-06

2.1.1 Avgränsning

Granskningen har avsett verksamhetsår 2024. Inom ramen för granskningen har det dock varit aktuellt att ta del av tillämpbara beslut och åtgärder som fattats under verksamhetsår 2023.

Granskningen har omfattat kommunstyrelsen, drift- och servicenämnden samt miljö- och samhällsbyggnadsnämnden.

2.2 Revisionskriterier

I granskningen utgörs revisionskriterierna av:

- Regeringsformen (1 kap. 2 §)
- Kommunallagen (2017:725) kapitel 6 §1, §6
- FN:s Agenda 2030
- Sveriges miljömål
- Hållbarhetsprogram för Karlskrona kommun (KF 2021-04-29 § 71)
- Reglementen för kommunstyrelsen, drift- och servicenämnden och miljö- och samhällsbyggnadsnämnden

2.3 Metod

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier, intervjuer samt protokollsgranskning. Nedan följer en sammanfattning av metoden, inklusive information om bedömningsnivåer och kvalitetssäkring av rapporten.

2.3.1 Dokumentstudier

Ett antal dokument har granskats och analyserats såsom styrande dokument i form av reglementen, hållbarhetsprogram, drivmedelspolicy, klimatanpassningsplan, delårs- och helårsuppföljning för 2023, verksamhetsberättelser 2023 samt verksamhetsplaner för 2024.

2.3.2 Intervjuer

Inom ramen för granskningen har semistrukturerade intervjuer genomförts med berörda tjänstepersoner och förtroendevalda. Syftet med intervjuerna har varit att dels verifiera det som framgår av mottagen dokumentation, dels för att undersöka funktionernas bild av kommunens miljö- och klimatarbete. Intervjuerna har genomförts digitalt.

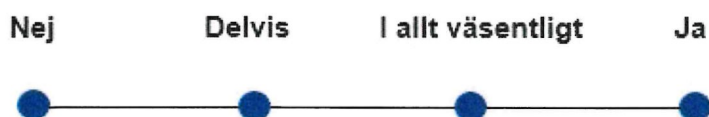
2.3.3 Protokollsgranskning

Protokollsgranskningen har avsett perioden september 2023 – juli 2024. En översiktlig genomgång av samtliga av kommunstyrelsens och granskade nämnders protokoll under denna period har genomförts.

Syftet med protokollsgranskningen har varit att undersöka huruvida uppföljning av respektive nämnds eller styrelsens miljö- och klimatarbete skett och i vilken omfattning.

2.3.4 *Bedömningsnivåer*

De bedömningar som avlämnas i granskningen har utgått ifrån följande bedömningsnivåer.

2.3.5 *Kvalitetssäkring och faktakontroll*

Kvalitetssäkring av granskningen och rubricerad revisionsrapport har skett enligt KPMG:s gängse rutin. Kundansvarig har ansvarat för den interna kvalitetssäkringen av rapporten.

De funktioner som har intervjuats i granskningen har givits möjlighet att faktakontrollera rapporten i syfte att verifiera dess uppgifter.

3 FN:s globala mål och Agenda 2030

I september 2015 antog FN:s medlemsländer Agenda 2030, en utvecklingsplan med 17 universella mål och 169 delmål som ska bidra till socialt, ekonomiskt och ekologisk/miljömässigt hållbar utveckling till och med år 2030. Kommunerna har genom sina lagstadgade grunduppdrag tydliga uppdrag att forma ett hållbart samhälle och är även drivande i det svenska hållbarhetsarbetet².

3.1 Hållbarhetsdimensioner

Agenda 2030 utgörs av tre hållbarhetsdimensioner: ekonomisk hållbarhet, ekologisk /miljömässig hållbarhet och social hållbarhet. De tre hållbarhetsdimensionerna är beroende av varandra, och för att uppnå de globala målen i Agenda 2030 krävs ett arbete med samtliga dimensioner.

Den ekologiska hållbarheten avser jordens ekosystem och de naturresurser som krävs för att tillgodose dagens behov utan att äventyra kommande generationers behov. Den ekologiska hållbarheten möjliggör de andra dimensionernas förverkligande.

Ekonomisk hållbarhet avser de långsiktiga ekonomiska aspekterna och drivkrafterna som krävs för att säkerställa att det ekonomiska systemet och tillväxten inte står i vägen för resterande hållbarhetsdimensioner. Ekonomisk hållbarhet avser även att hitta arbetssätt som är rättvisa och resurseffektiva.

Social hållbarhet avser de aspekter och faktorer som krävs för att säkerställa individens behov och välbefinnande. Kommunerna har en central roll i att främja social hållbarhet genom främjande av välfärd, säkerställa arbetstillfällen och på så sätt bidra till ökad sysselsättning samt förebygga utsatthet. Jämställdhet, jämlikhet, likabehandling och delaktighet förknippas med social hållbarhet.

3.2 Nationella miljömål

Riksdagen antog 1999 Sveriges miljömålssystem. Miljömålssystemet är uppbyggt utifrån tre nivåer med ett generationsmål, 16 miljö kvalitetsmål och tillhörande etappmål som beskriver en önskad omställning i samhället. Miljömålssystemet utgör en viktig byggsten för att bidra till genomförandet av den ekologiska dimensionen av Agenda 2030 och de globala hållbarhetsmålen. Miljömålen tar liksom Agenda 2030 sikte på 2030. Vissa av etappmålen har däremot en längre horisont än så för uppföljning³.

² Se kapitel 6.1 – bilaga A för en sammanställning av de 17 globala målen.

³ Se kapitel 6.2 – bilaga B för en presentation av generationsmål, miljö kvalitetsmål och etappmål.

4 Resultat av granskningen

4.1 Organisation

Karlskrona kommuns politiska organisation består av kommunfullmäktige, kommunstyrelse och tio nämnder⁴. Underställt styrelsen och de nämnder som ingår i denna granskning finns respektive förvaltning enligt nedan:

- Kommunstyrelsens uppgifter administreras av kommunledningsförvaltningen. Underställt kommunstyrelsen finns även ett hållbarhetsutskott med särskilt ansvar för uppföljning av kommunens hållbarhetsarbete
- Drift- och servicenämndens uppgifter administreras av drift- och serviceförvaltningen
- Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens uppgifter administreras av miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen

4.2 Kommunövergripande styrning avseende miljö- och klimatarbetet

4.2.1 Kommunens styrmodell och Vision 2030

Kommunfullmäktige beslutade i juni 2017 om gällande styrmodell för Karlskrona kommun⁵. Styrmodellen är under revidering år 2024. Nuvarande och gällande modell utgår ifrån Vision Karlskrona 2030⁶, tre hållbarhetsperspektiv och fem utvecklingsområden⁷. De tre hållbarhetsperspektiven utgörs av social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet. Inom perspektiven finns ett antal program och planer exempelvis planer för folkhälsa, mångfald, miljö, energi och personalpolitiskt program. Respektive nämnd ska tydliggöra sin ansats i enlighet med planerna och programmen genom konkretiserade handlingsplaner. Utvecklingsområdena beskriver i sin tur ett antal prioriterade områden som är av betydelse för uppfyllelse av kommunens vision, och gäller under en mandatperiod.

Styrmodellen gör gällande att kommunfullmäktige, i samband med budget- och planeringsarbetet, beslutar om övergripande mål med ett tidsperspektiv på ett till fyra år samt övergripande indikatorer som anger riktning och målvärde. Uppdrag till nämnder och styrelser, som kan vara kopplade till både målområde och hållbarhetsperspektiv ska även anges. I Karlskrona kommuns *Budget 2024, strategisk plan med ekonomiska förutsättningar för åren 2025-2026*⁸, framgår att kommunfullmäktige för 2024 beslutat om nio målområden;

⁴ Inklusivt valnämnd och överförmyndarnämnd.

⁵ Styrmodell för Karlskrona kommun, 2017-06-20.

⁶ Vision Karlskrona 2030, 2012-11-22.

⁷ Attraktiv livsmiljö, Snabba kommunikationer, Utbildning och kunskap, Upplevelsernas Karlskrona, Näringslivets Karlskrona

⁸ Beslutad av kommunfullmäktige 30 november 2023, respektive 29 februari 2024

2024-09-06

- Trygghet
- Skola
- Näringsliv och arbetsmarknad
- Kultur och världsarvet
- Bo och leva
- Välfärd
- Miljö och hållbarhet
- Personal
- Ekonomi och strategisk styrning

Därtill har kommunfullmäktige beslutat om tio underliggande mål. Inom målområdet *Miljö och hållbarhet*, som framför allt är av relevans i rubricerad granskning, finns målet "Under 2024 kommer det att göras en uppdatering av kommunens klimatanpassningsplan". Tillhörande målet finns en indikator vilken är att insamlat kommunalt avfall totalt, kg/invånare ska minska.

Vidare framgår tre uppdrag inom målområdet *Miljö och hållbarhet*,

- Införa sopsortering i alla kommunens verksamheter (uppdrag 59)
- Upphandla, från sociala företag alternativt föreningslivet, att sköta sopstationerna runt om i kommunen (uppdrag 60)
- Flytta allergikommittén till Karlskrona kommuns råd för funktionshinder och delaktighet (uppdrag 61)

Det framgår ej vilken koppling respektive mål och uppdrag har till de globala målen i Agenda 2030. I intervju nämns att klimatfrågorna prioriteras genom det mål som fullmäktige beslutat om men att det finns utvecklingspotential att även prioritera andra frågor inom hållbarhet. Ett exempel som lyfts fram är att naturvårdsfrågor inte upplevs som ett prioriterat område.

4.2.2 Kommunens hållbarhetsprogram

Som ett komplement till visionen antog fullmäktige i april 2021 ett hållbarhetsprogram för Karlskrona kommun⁹ som ska tillämpas i hela kommunkoncernen. Programmet utgår från Vision 2030 och har även koppling till kommunens översiktsplan samt ett antal andra redan antagna planer bland annat kommunens klimatanpassningsplan och drivmedelspolicy.

Syftet med hållbarhetsprogrammet är att tydliggöra planering, styrning och uppföljning av kommunens hållbarhetsarbete inom de tre dimensionerna ekologisk-, social-, och ekonomisk hållbarhet och på så sätt stärka hållbarhetsarbetet för framtiden. Hållbarhetsprogrammet följer politiska beslut kring hållbarhetsområdet där Agenda 2030 binder samman de tre hållbarhetsperspektiven. Perspektiven utgör tillsammans med de nationella miljömålen, globala målen samt regionala styrdokument, utgångspunkterna för kommunens hållbarhetsprogram. Utöver de nationella och globala hållbarhetsmålen har kommunens hållbarhetsprogram utgångspunkt i ett flertal regionala styrdokument, bland andra:

⁹ Hållbarhetsprogram Karlskrona kommun, 2021-04-29

- **Regional utvecklingsstrategi.** Strategin ska vara vägledande och syftar till att skapa en ultimata framtid för alla som bor, studerar, arbetar i och besöker Blekinge.
- **Åtgärdsprogram för miljömålen i Blekinge.** Programmet är framtaget av Länsstyrelsen tillsammans med regionala aktörer och uppmärksammar viktiga insatsområden samt åtgärder för att nå ett ekologiskt Blekinge.
- **Klimat- och energistrategi för Blekinge.** Strategin utgår från internationella och nationella klimatpolitiska målsättningar. Målsättningen med strategin är att Blekinge inte ska överskrida tvågradersmålet i Parisavtalet. Karlskrona kommun avser att följa strategin genom fortlöpande klimatarbete och genom att inom befintlig verksamhetsuppföljning följa upp klimatarbetet.

Kommunens utmaningar och prioriteringar avseende hållbarhet beskrivs i programmets kapitel om ekologisk hållbarhet. Fyra fokusområden fastslås vilka är;

- Klimat och energi
- Naturvärden
- Kretslopp och resurshushållning
- Vatten

Respektive fokusområde har tillhörande ställningstaganden¹⁰ som utgör aktiviteter för hur kommunen avser att arbeta med fokusområdena.

4.2.3 Klimatanpassningsplan och drivmedelspolicy

Kommunfullmäktige i Karlskrona kommun antog i december 2020¹¹ en klimatanpassningsplan som gäller för hela kommunkoncernen och som revideras varje mandatperiod. Planens syfte är att dels att strukturera, dels att stödja arbetet med att anpassa kommunens verksamheter till ett förändrat klimat. Planen beskriver vilka effekter som förväntas genom arbetet med klimatanpassningsplanen, nulägesanalys, analys av risker och sårbarheter i och med ett förändrat klimat samt implementering och fortsatt arbete. Åtgärder på kort och lång sikt ska beskrivas i en tillhörande handlingsplan.

I intervju uppges att kommunfullmäktige även beslutat om en *Drivmedelspolicy för Karlskrona kommuns fordon och transporter*¹². Syftet med policyn är att säkerställa att rätt sorts drivmedel och typ av fordon används inom kommunens olika verksamheter. Därtill ska policyn möjliggöra att kommunen har förutsättningar att leva upp till nationella miljömål.

4.2.4 Bedömning

Vår bedömning är att det delvis finns en ändamålsenlig styrning och ledning av kommunens arbete kopplat till den ekologiska dimensionen av Agenda 2030.

¹⁰ Se kapitel 6.3 – bilaga C för en redogörelse för samtliga ställningstaganden

¹¹ Beslutad av kommunfullmäktige 2020-12-20 § 247

¹² Fastställt av kommunfullmäktige 2018-03-22 § 76

Bedömningen grundar vi på att det finns en kommunövergripande viljeinriktning och ambition att arbeta med miljö- och klimatfrågor genom fullmäktiges mål och uppdrag i budget samt genom antaget hållbarhetsprogram. Vi konstaterar dock att kopplingen till de globala målen i mål- och budgetdokument likväl som i styrelsens och granskade nämnders verksamhetsplaner kan förtydligas.

Vidare grundar vi bedömningen på att respektive styrelse och nämnd enligt styrmodellen ska tydliggöra sin ansats i enlighet med planer och program genom konkretiserade handlingsplaner, men att denna kravställan ej efterlevts.

4.3 Ansvarsfördelning

4.3.1 Styrelsens och nämndernas ansvar

Av kommunstyrelsens reglemente¹³ framgår att styrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter, samordna utformningen av övergripande mål, riktlinjer och ramar för styrningen av kommunens samlade verksamhet samt ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet. Därtill fastslås det i paragraf 10 att en av styrelsens särskilda uppgifter är hållbarhetsfrågor. Hållbarhetsprogrammet gör gällande att det är kommunledningsförvaltningen som har det övergripande ansvaret för hållbarhetsarbetet samt att förvaltningen även utgör en stödfunktion för kommunkoncernen vid behov av strategiskt stöd. I intervju med förvaltningsrepresentanter framförs att antalet resurser som arbetar med hållbarhet minskat under de senaste åren, vilket uppges vara en utmaning i relation till det stöd och önskan om samordning som förvaltningarna önskar i frågorna.

I hållbarhetsprogrammet fastslås även att kommunstyrelsens hållbarhetsutskott ansvarar för:

- Uppföljning av kommunstyrelsens del i genomförande av övergripande dokument inom hållbarhetsområdet
- Stödja de kommunala verksamheterna inom området genom att lämna råd och rekommendationer
- Ta initiativ till att genomföra kampanjer och projekt som ryms inom området samt att arbeta fram förslag till övergripande policys inom ansvarsområdet

Drift- och servicenämndens¹⁴ respektive miljö- och samhällsbyggnadsnämndens¹⁵ reglemente innehåller inte en beskrivning av respektive nämnds ansvar i relation till Agenda 2030 eller kommunens hållbarhetsarbete. Däremot har flera av de ansvarsområden som fastslås i reglemente koppling till olika mål i Agenda 2030. Exempelvis ansvarar drift- och servicenämnden för frågor rörande VA (vatten och avlopp) och miljö- och samhällsbyggnadsnämnden för kommunens myndighetsuppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet.

¹³ Fastställt av kommunfullmäktige 2023-06-20 § 136

¹⁴ Fastställt av kommunfullmäktige 2023-10-26 § 187 samt 2023-11-30 § 206

¹⁵ Fastställt av kommunfullmäktige 2023-11-29 § 206

Som beskrivits i avsnitt 4.2.1 finns ett mål och tre uppdrag inom målområdet *Miljö och hållbarhet*. Av budgeten framgår att samtliga nämnder och styrelsen har ansvar att genomföra en uppdatering av kommunens klimatanpassningsplan i enlighet med det övergripande målet. För de tre uppdragen gäller att alla nämnder och styrelsen ansvarar för uppdrag 59¹⁶. Drift- och servicenämnden respektive miljö- och samhällsbyggnadsnämnden är ansvariga för uppdrag 60. Kommunstyrelsen ansvarar för uppdrag 61.

Av kommunens hållbarhetsprogram framgår att programmets inriktning ska integreras i respektive styrelse och nämnds budget och verksamhetsplan, således är det respektive nämnds ansvar att verksamhetsspecifika åtgärder och aktiviteter beskrivs i dessa styrande dokument. Förvaltningarna ansvarar i sin tur för att arbetet utförs i enlighet med verksamhetsplan, budget likväl som lagar och regelverk. Av programmet framgår att miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen har särskilt ansvar och kontrollfunktion avseende miljö och hälsa. I intervju uppges att det vid tidpunkten för granskningen saknas en central samordningsfunktion vilket föranleder att det inte är fullt ut tydligt vem som har det samordnade ansvaret för hållbarhetsprogrammets implementering. Vidare framförs att det finns behov av att upprätta konkreta handlingsplaner med koppling till programmet.

4.3.2 Bedömning

Vi bedömer att det delvis finns en tydlig roll- och ansvarsfördelning avseende kommunens miljö- och klimatarbete.

Enligt kommunallagen 6. Kap 1 §, ansvarar kommunstyrelsen för att leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter. I detta ansvar ligger även att utöva uppsikt över resterande nämnder, för att säkerställa följsamhet till fullmäktiges beslut. Vi konstaterar att det av styrelsens reglemente fastslås att styrelsen är ansvarig för hållbarhetsfrågor samt att styrelsens hållbarhetsutskott har särskilt ansvar för uppföljning av hållbarhetsarbetet. Vårt samlade intryck från intervjuer är dock att det fortsatt saknas en tydlig kravställan eller uppdragsbeskrivning till övriga nämnder samt att det saknas en central samordningsfunktion avseende genomförande av hållbarhetsprogrammet. Vår bedömning är att det finns risk för att bristen på kravställning föranleder en osäkerhet i hur nämnderna och i förlängningen förvaltningarna ska implementera hållbarhetsfrågorna i sin egen verksamhet. Vi anser att en samordningsfunktion är en avgörande faktor för att arbetet dels ska uppnå en tillräcklig grad av systematik, dels för att verksamheterna ska få ett tillräckligt stöd inom arbetet.

4.4 Styrelse- och nämndspecifikt miljö- och klimatarbete

4.4.1 Kommunstyrelsen

Av kommunstyrelsens verksamhetsplan 2024¹⁷ framgår styrelsens förutsättningar, ansvar, genomförande av mål och uppdrag samt fokus för 2024. Av planen framgår att hållbarhetsprogrammet fortsatt ska implementeras med fokus på bland annat

¹⁶ Se avsnitt 4.2.1 för en beskrivning av respektive uppdrag

¹⁷ Beslutad av kommunstyrelsen 2024-01-16 § 10, reviderad 2024-03-12

klimatanpassning och framtagande av energiplan. Verksamhetsplanen beskriver även styrelsens plan för genomförande av kommunfullmäktiges mål och uppdrag enligt nedan:

Mål / uppdrag ¹⁸	Genomförande	Målsättning 2024
Mål 7	Samordning och revidering av klimatanpassningsplanen	Reviderad plan klar för beslut
Uppdrag 59	Undersöka möjligheterna och ta fram kostnadsförslag till sopsortering i Ruthensparre	Framtaget förslag
Uppdrag 61	Ta fram beslutsunderlag	Framtaget förslag för beslut

Av ovanstående konstateras att kommunstyrelsen förhållit sig till det mål som antagits av kommunfullmäktige och att det finns en plan för genomförande av detta. Det noteras dock att verksamhetsplanen inte innehåller en tydlig beskrivning av styrelsens detaljerade aktiviteter för den egna verksamheten i relation till miljö- och klimatarbetet och Agenda 2030. Vidare konstateras att styrelsen vid tidpunkten för granskningen inte upprättat någon konkretiserad handlingsplan utifrån hållbarhetsprogrammet.

4.4.2 Drift- och servicenämnden

Av nämndens verksamhetsplan 2024¹⁹ framgår nämndens förutsättningar, ansvar, genomförande av mål och uppdrag samt fokus för 2024. Därtill framgår specifika aktiviteter i förhållande till respektive kommunfullmäktigemål. Verksamhetsplanen fastslår att de flesta ställningstaganden som rör den ekologiska hållbarheten berör nämndens ansvarsområden, varpå hållbarhetsprogrammet utgör en viktig del av nämndens verksamhet. Nämndens aktiviteter inom ramen för målområdet *Miljö- och hållbarhet* är följande:

- Definiera prioritering kring hållbarhetskrav i upphandling i samverkan med driftsorganisation
- Att hålla stränder och badplatser rena och välskötta
- Att förse kommunen med synliga skräpkorgar på strategiska platser där människor rör sig

Baserat på ovanstående konstateras att nämnden konkretiserat aktiviteter utefter kommunfullmäktiges mål inom området *Miljö och hållbarhet* samt utifrån de uppdrag som kommunfullmäktige beslutat om. Däremot konstateras att nämnden ej upprättat egna nämndsmål med koppling till den ekologiska dimensionen av Agenda 2030.

Respektive avdelning inom drift- och serviceförvaltningen upprättar även egna verksamhetsplaner, där bland annat konkretiserade aktiviteter med koppling till målområdet *Miljö- och hållbarhet* framgår.

¹⁸ Se avsnitt 4.2.1 för en beskrivning av mål respektive uppdrag

¹⁹ Beslutad av drift- och servicenämnden 2024-01-23, reviderad 2024-04-16

Det konstateras att nämnden vid tidpunkten för granskningen inte upprättat någon konkretiserad handlingsplan utifrån hållbarhetsprogrammet.

4.4.3 Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden

Av nämndens verksamhetsplan 2024²⁰ framgår nämndens förutsättningar, ansvar, genomförande av mål och uppdrag samt fokus för 2024. Därtill framgår specifika aktiviteter i förhållande till respektive kommunfullmäktigemål. Nämndens aktiviteter inom ramen för målområdet *Miljö- och hållbarhet* är följande:

- Avsätta resurser till arbetet med klimatanpassningsplan
- Avsätta tid för kunskapsstöd i kommunens arbete med biologisk mångfald samt handlingsplan för invasiva arter
- Avsätta tid för överflytt av allergiarbete till kommunledningsförvaltningen
- Utveckla arbetet med ekosystemtjänster i detaljplanearbetet och genomföra informationsinsatser för politiker och tjänstemän inom miljö- och samhällsbyggnadsnämnden
- Genomföra beslutad tillsynsplan för miljö och hälsa för år 2024

Baserat på ovanstående konstateras att nämnden ej upprättat egna nämndsmål med koppling till den ekologiska dimensionen av Agenda 2030. Däremot noteras att nämnden konkretiserat aktiviteter utefter kommunfullmäktiges mål inom området *Miljö och hållbarhet* samt utifrån de uppdrag som kommunfullmäktige beslutat om. Inom ramen för granskningen har vi även mottagit en *Behovsutredning för Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens tillsynsverksamhet 2024-2026*²¹ som tagits fram av Miljöavdelningen. Av dokumentet framgår att Miljöavdelningen genom sin tillsyn kan påverka flera av de nationella miljömålen samt de globala målen i Agenda 2030 genom en tydlig och strukturerad tillsyn.

Det konstateras att nämnden vid tidpunkten för granskningen inte upprättat någon konkretiserad handlingsplan utifrån hållbarhetsprogrammet.

4.4.4 Bedömning

Vår bedömning är att det delvis upprättats detaljerade miljömål samt verksamhetsspecifika aktiviteter och åtgärder i enlighet med kommunens hållbarhetsprogram.

Bedömningen grundar vi på att varken styrelsen eller nämnderna upprättat detaljerade miljömål som är av relevans för den egna verksamheten. Däremot noteras att granskade nämnder i allt väsentligt konkretiserat aktiviteter utefter kommunfullmäktiges mål och uppdrag inom området *Miljö och hållbarhet*. Vi konstaterar dock att motsvarande konkretiserade aktiviteter saknas i kommunstyrelsens verksamhetsplanering, även om det i allt väsentligt finns en plan för genomförande.

²⁰ Beslutad av miljö- och samhällsbyggnadsnämnden 2024-01-25 § 2

²¹ Beslutad av miljö- och samhällsbyggnadsnämnden 2024-01-25 § 9

Granskningen visar att styrelsen och granskade nämnder ej upprättat konkretiserade handlingsplaner utifrån hållbarhetsprogrammet och hur de ska förhålla sig till ställningstagandena som framgår av programmet, vilket vi bedömer som en brist.

4.5 Uppföljning av miljö- och klimatarbetet

Enligt hållbarhetsprogrammet ska uppföljning av hållbarhetsarbetet ske löpande och i samband med ordinarie uppföljningar, detta genom verksamhetsberättelser, delårsbokslut och årsbokslut. Uppföljning sker framför allt genom beskrivning av genomförande av aktiviteter under året. I intervju uppges att det vore fördelaktigt om det fanns specifika indikatorer som är kopplade till såväl globala som nationella hållbarhetsmål för att underlätta uppföljningen. Per 2024-08-08 har inte delårsuppföljning per sista augusti eller helårsuppföljning för 2024 skett ännu.

För 2023 fanns inget kommunfullmäktigemål med koppling till den ekologiska dimensionen av Agenda 2030. I kommunens årsredovisning för 2023 finns däremot ett särskilt avsnitt som beskriver kommunkoncernens samlade hållbarhetsarbete. Avsnittet är en sammanfattning av den redovisning kring hållbarhet som respektive förvaltning redovisat verksamhetsberättelser. Redovisningen saknar en uppföljning av indikatorer i relation till miljö- och klimatarbetet och Agenda 2030 och beskriver därmed inte vilken förflyttning som skett under året.

Någon särskild hållbarhetsrapportering gentemot hållbarhetsprogrammet och de ställningstaganden som beskrivs i programmet genomförs inte. Vid intervju uppges att hållbarhetsprogrammet skapar förutsättningar för kommunens verksamheter att arbeta med hållbarhetsfrågorna, men att uppföljning av hållbarhetsprogrammet skulle behöva följas upp genom såväl budget som mål för att arbetet skulle prioriteras mer. Det framgår även att det finns en avsaknad av konkretiserade handlingsplaner, vilket försvårar uppföljning. Flera av de intervjuade beskriver att det vore fördelaktigt om det genomfördes en mer övergripande och sammanhållande uppföljning. Vidare framförs att uppföljning av andra program, policys och planer behöver intensifieras framgent exempelvis efterlevnad av drivmedelspolicyn.

4.5.1 Bedömning

Vi bedömer att det delvis finns en tillfredställande intern kontroll och uppföljning av miljö- och klimatarbetet.

Granskningen visar att det sker uppföljning av hållbarhetsarbetet genom fullmäktiges klimatmål inom området *Miljö och hållbarhet* vid ordinarie uppföljningspunkter, såsom delårs- och helårsredovisning. Vi ser det även som positivt att verksamhetsberättelser tillika årsredovisning innehåller en hållbarhetsredovisning.

Vi bedömer däremot att det finns behov av att på ett tydligare sätt följa upp hållbarhetsprogrammets ställningstaganden, efterlevnaden av dessa samt övriga program och planer inom området. Här ser vi att det behöver ske en kravställan från styrelsen huruvida nämnderna och förvaltningarna ska genomföra detta. Därtill ser vi även behov av att på ett tydligare sätt införliva uppföljning av indikatorer i hållbarhetsredovisningen för att kunna påvisa vilken effekt aktiviteterna har och vilken förflyttning som görs över tid.

5 Samlad bedömning och rekommendationer

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsen, drift- och servicenämnden samt miljö- och samhällsbyggnadsnämnden säkerställt en ändamålsenlig styrning, kontroll och uppföljning av miljö- och klimatarbetet som dels går i linje med kommunfullmäktiges viljeinriktning, dels med den ekologiska dimensionen av Agenda 2030.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen, drift- och servicenämnden samt miljö- och samhällsbyggnadsnämnden delvis säkerställt en ändamålsenlig styrning, kontroll och uppföljning av miljö- och klimatarbetet som dels går i linje med kommunfullmäktiges viljeinriktning, dels med den ekologiska dimensionen av Agenda 2030.

Se inledning samt respektive rapportkapitel för en mer detaljerad beskrivning.

Utifrån resultatet av vår granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Verka för att tydliggöra koppling mellan verksamhetsmål och de globala målen i Agenda 2030 i mål- och budget samt verksamhetsplanering
- Verka för att tydliggöra nämndernas ansvar och uppdrag inom området
- Tillse att detaljerade miljömål och konkretiserade aktiviteter som är av relevans för den egna verksamheten upprättas
- Tillse att konkretiserade handlingsplaner utifrån hållbarhetsprogrammet upprättas
- Verka för att utöka uppföljning av hållbarhetsprogrammets ställningstaganden i syfte att säkerställa att programmet bidrar till önskad effekt
- Tillse att mätning av indikatorer med relevans för hållbarhetsområdet införlivas i hållbarhetsredovisningen i syfte att kunna redogöra för vilken förflyttning som skett över tid

Vidare rekommenderar vi drift- och servicenämnden och miljö- och samhällsbyggnadsnämnden att:

- Tillse att detaljerade miljömål är av relevans för den egna verksamheten upprättas
- Tillse att konkretiserade handlingsplaner utifrån hållbarhetsprogrammet upprättas
- Tillse att mätning av indikatorer med relevans för hållbarhetsområdet införlivas i hållbarhetsredovisningen i syfte att kunna redogöra för vilken förflyttning som skett över tid

Karlskrona kommun

Granskning av kommunens miljö- och klimatarbete i relation till Agenda 2030

2024-09-06

Datum som ovan

KPMG AB

Hannah Klarkner
Verksamhetsrevisor

Cecilia Stelin
Verksamhetsrevisor

Lars Jönsson
Certifierad kommunal yrkesrevisor
Kundansvarig

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.

6 Bilagor

6.1 Bilaga A – Globala mål

Bild 1: Hämtad 2024-02-28, Globala målen hemsida, [Logotyper - Globala målen \(globalamalen.se\)](https://www.globalamalen.se)

6.2 Bilaga B – Sveriges miljömålssystem

Generationsmål: Att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är utlösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser			
Nedan listas de 16 miljö kvalitetsmålen			
Begränsad klimatpåverkan	Frisk luft	Bara naturlig försurning	Giftfri miljö
Skyddande ozonskikt	Säker strålmiljö	Ingen övergödning	Levande sjöar och vattendrag
Grundvatten av god kvalitet	Hav i balans samt levande kust och skärgård	Myllrande våtmarker	Levande skogar
Ett rikt odlingslandskap	Storslagen fjällmiljö	God bebyggd miljö	Ett rikt växt- och djurliv
Nedan presenteras etappmålen. Målen är uppdelade i sju områden.			
Område: Avfall ○ Mer bygg- och rivningsavfall	Område: Begränsad klimatpåverkan	Område: Hållbar stadsutveckling	Område: Farliga ämnen

Karlskrona kommun

Granskning av kommunens miljö- och klimatarbete i relation till Agenda 2030

2024-09-06

<p>materialåtervinns och förbereds för återanvändning (2025)</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Öka andelen kommunalt avfall som materialåtervinns och förbereds för återanvändning (2025) ○ Ökad utsortering och biologisk behandling av matavfall (2025) 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Utsläpp av växthusgaser från inrikes transporter (2023) ○ Utsläpp av växthusgaser (2020) ○ Utsläpp av växthusgaser (2040) ○ Utsläpp av växthusgaser (2045) 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Andelen gång-, och cykel- och kollektivtrafik (2025) ○ Dagvattenhantering i befintlig bebyggelse (2025) ○ Dagvattenhantering i ny eller ändrad bebyggelse (2023) ○ Integrering av stadsgrönka och ekosystemtjänster i urbana miljöer (2025) 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Användning av biocidprodukter (2030) ○ Användningen av växtskyddsmedel (2030) ○ Läkemedel i miljön (2030)
<p><i>Område: Cirkulär ekonomi</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Återanvändning av förpackningar (2030) 	<p><i>Område: Luftföroreningar</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Minskning av nationella utsläpp av luftföroreningar 	<p><i>Område: Minskat matsvinn</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Livsmedelsförlusterna ska minska och mer ska bli mat (2025) ○ Matsvinnet ska minska mätt i mängd livsmedelsavfall 	

6.3 Bilaga C - Ställningstaganden ekologisk hållbarhet

Fokusområde och nyckelord	Ställningstagande
<p>Klimat och energi</p> <p>(Nyckelord: Transporter, energieffektivisering, energiproduktion, minskad klimatförändring, klimatanpassning, koldioxidbudget)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vi ska arbeta efter den regionala målsättningen om att halvera koldioxidutsläppen vart fjärde år. Den regionala målsättningen ska konkretiseras så att den kan tillämpas för Karlskrona kommunkoncern. ▪ Vi ska fortsätta arbetet med en effektivare användning av energi exempelvis genom energieffektivisering av fastigheter. ▪ Vi arbetar för en ökad lokal och förnybar energiproduktion både för försäljning såväl som för kommunkoncernens egen användning. ▪ Vi arbetar för en fossilfri och energieffektiv fordonsflotta. ▪ Vi arbetar med att ha en god tillgång till förnybara bränslen i kommunen. ▪ Vi arbetar för att främja gång, cykel, kollektivtrafik samt ökad delning av transportmedel. ▪ Vi arbetar med att identifiera klimatförändringarnas påverkan på Karlskrona, skydda viktiga funktioner kommunkoncernen ansvarar för samt arbeta förebyggande genom att ta hänsyn till klimatpåverkan vid planering och nybyggnation.

Fokusområde	Ställningstagande
<p>Kretslopp och resurshushållning</p> <p>(Nyckelord: Konsumtionsbaserade utsläpp, resurshushållning, giftfritt, kemikalieanvändning mikroplast, nedskräpning, cirkulär ekonomi, delningsekonomi, delningstjänster, återvinning, återbruk, avfall, avfallstrappan.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Avfallshierarkin ska användas som grund vid produkters inköp, användning och avslut. ▪ Vi arbetar för en ökad nyttjandegrad av produkter och tjänster genom att dela, hyra och låna både inom kommunkoncernen som mot kommunmedborgare. ▪ Vi arbetar för att ha god tillgång till återvinning inom kommunkoncernens verksamheter, bostäder och kontor. ▪ Vi arbetar för en hållbar upphandling med krav på produkter med rätt kvalitet och sunda materialval med möjlighet till reparation och återvinning samt sociala aspekter. Särskilt fokus ska riktas mot varor och tjänster med hög miljö- och klimatpåverkan som exempelvis byggnation, energi, fordon, möbler, livsmedel och förbrukningsmateriel. ▪ Riktlinjer för hållbart byggande ska tas fram och kommunkoncernen ska stimulera byggande i trä. ▪ Vi arbetar för att minska miljö- och klimatpåverkan från livsmedel genom att bland annat minska matsvinnet och öka andelen livsmedel med låg miljö- och klimatpåverkan. ▪ Vi ska minska användningen av fossil plast inom kommunkoncernen. ▪ Vi arbetar för att minska exponeringen av skadliga ämnen, särskilt mot barn och unga. ▪ Vi arbetar förebyggande mot nedskräpning.
Fokusområde	Ställningstagande
<p>Naturvärden</p> <p>(Nyckelord: Naturvärden, ekosystemtjänster, biologisk mångfald, rekreation, naturvård, grönstruktur, markförvaltning)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vi ska ha en god förvaltning av kommunens mark för att bevara och stärka naturvärden. ▪ Vi ska värna om naturområden med höga naturvärden och skapa förutsättningar för nya ekosystemtjänster i samhällsplaneringen. ▪ Vi ska öka kunskapen om naturvärden, biologisk mångfald och ekosystemtjänster inom kommunkoncernen. ▪ Kommunkoncernens naturvårdsarbete ska värna om specifika livsmiljöer för djur och växter i syfte att bevara, gynna och upprätthålla den biologiska mångfalden.
Fokusområde	Ställningstagande
<p>Vatten</p> <p>(Nyckelord: Dricksvatten, avloppshantering, vattendrag, hav, sjöar, vattenskyddsområden)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Samtliga kommunala vattentäkter ska omfattas av vattenskyddsområden med aktuella fastställda föreskrifter. ▪ Vi ska arbeta för att långsiktigt förbättra vattenkvaliteten i vattendrag och sjöar med målet att uppnå god kemisk och ekologisk status.

Karlskrona kommun

Granskning av kommunens miljö- och klimatarbete i relation till Agenda 2030

2024-09-06

	<ul style="list-style-type: none">▪ Vi ska arbeta för robusthet i vår dricksvattenförsörjning för ett leveranssäkert dricksvatten med hög kvalitet i framtiden.▪ Vi arbetar för att hushålla med vattenresurser och arbeta för nya lösningar för en effektivare vattenanvändning.▪ Vi arbetar för att minska utsläpp från kommunala avlopp och dagvatten samt följer forskning och utveckling av reningstekniker bland annat kopplat till läkemedelsrester och mikroplaster.▪ Vi ska ha en god tillsyn av enskilda avlopp och lantbruk för minskat näringsläckage.▪ Vi ska ha god samverkan mellan länder och kommuner och organisationer för att förbättra miljötillståndet i Östersjön samt sjöar och vattendrag.
--	---